

Alutaguse metsade ja endiste kubermangude piirimail Punaõdo, Peresaare, Põrna ning Poomi piiridel asub Paasvere. Aegade sündmused ja sõjad on ka selle piirkonna inimesi katsunud.

Pärast Põhjasõda ja XVIII sajandi lõpu poole jäi metsadesse põgenikke. Rahulikult ajal hakati uuesti kodusid rajama. Metsadesse ja lagendikele tekkisid majapidamised riburada laiali. Käidi mõisateol ja töötati kodudes. Selleaegsed vallad olid kohustatud koole asutama. Nõnda tekkisid Paasvere (Vanakülasse), Moora (Salutagusele), Muuga, Rahkla ja Venevere valla koolid, mis olid ainult 2—4-jaolised. 1866. aastal vallamavalitsuste loomisel ühendati vallad Paasvere vallaks ja vallamaja asukohaks jäi Laekvere. Koolid jäid edasi töötama. Vanakülas asunud Paasvere koolile ehitati hiljem maja Paasvere-Arusse (endise vallamaja lähedale). Kes rōhkem tahtis õppida ja edasi jõuda, pidi käima kas Simuna, Väike-Maarja, Viru-Jaagupi kihelkonna-, Loosuu ministeeriumi- või Rakvere kreiskoolis. Neid teekondi käidi hõbusega ja jalgsi.

Pärast suurt sõda, 1919.—1920. aasta paiku hakati nn. kõrgemaid algkooli asutama. Paasvere rahvale oli see eriti vajalik, sest Veneverest oli ligemasse kihelkonnakooli 25—30 km.

Laekvere hariduseltis eestseisusel tekkis soov ja mõte avada Laekvere kooli V klass. Seltsi juhatuse liikmed Ed. Reiman, V. Käär ja Ed. Selliov tegidki 1920. aastal sellekohase otsuse. Ruumid koolile saadi küla suuremast majast. Opetajaks-koolijuhatajaks valiti Linda Vainult-Selliov. 1920. aasta oktoobrikuu neljanda päeva hommikul ütles ta esimesed õpetusõnad nendele, kes olid tulnud tarkust taga nõudma. Laekverest olid siin Reemi Peets, Karl Raus,

Harbert Gruutam, Salutagusest Heinrich Preismann, Paasverest Rudolf Preismann (Sapa), Veneverest Marta Altermann (Arula), Meiner, Kaasler jt.

Seega tuleb Laekvere kooli aastapäevaks lugeda 4. oktoobrit.

1921/22. õ.a. avati kooli VI klass ja teiseks õpetajaks tuli Paula Kriel. Järgmisel aastal jäid majandusliku kitsikuse tõttu kooli V ja VI klass töötama ühe õpetajaga. Hiljem määras vallanõukogu 1500 marka toetust. 1924/25. õ.a. oli seltsil veel suuremaid raskusi ja sel puhul määras vald 20 000 marka toetust.

1925. a. võttis Viru maakonna

haridusosakond Laekvere kooli valla koolivõrku, Moora kooli III ja IV klass ühendati Laekvere kooliga. Ent töötada tuli mitmes talumajas ja vallamaja volikogu ruumis. Sellel ajal ehitas Laekvere Tarbijate Ühisus endale endise kõrtsi kohale kaupluse ja seltsimaja ruume. Vald laenas ühisusele koolimaja ehitusfondist raha ja kool sai edaspidiseks ajutiselt ruume.

Siis valiti koolijuhatajaks Aleksander Juulmann, õpetajaks jäi L. Selliov. Sellel õppeaastal laskis vald koolile valmistada Vassiveres elaval puusepal korralikke koolipinke, kappe ja kantli.

1929. a. septembris valis vallavolikogu koolijuhatajaks Artur Lauringsoni, õpetajaks sai Adiline Mägi.

Koolimajaj oli väga külm, see pärast krohviti 1929. aasta sügisel

ruume. Järgmistel aastatel määras vald õppevahendite muretsemiseks ja majanduskuludeks suuremaid summasid.

Alates 1930. aasta kevadest hakkas kool korraldama õpilastele ja lastevanematele ekskursioone Tallinna, Tartu, mere äärde ja Peipsi kallastele. Sama aasta kevadel peeti Kellavere mäel laste laulupäev, millest võtsid osa ka Muuga, Paasvere ja Moora kool.

Uue ajajärgu avas vallavolikogu otsus ehitada Laekverre uus koolimaja. Ehitustööd anti Varnjast pärit ettevõtjale Pominale, kes eelmistel aastatel oli ehitanud tarvijatate ühisuse ja meierei hooned.

Kilde Paasvere-Laekvere koolielu radadelt

Tegemist oli koolile sobiva maaala leidmisega. Lõpuks otsustati koolimaja ehitada vallamaja vastu maantee äärde laadaplatsile. 1930. aasta kevadel algas müüride ladumine. Kasutati kive, mis vallarahvas oli põldudel kokku vedanud. Et ettevõtja ehitas samal aja ka Muuga koolimaja, lõpetati Laekvere kooli ehitamine 1931. aastal ja 27. septembril oli selle avamisaktus.

Virumaa haridusosakond sulges Moora Algkooli ja liitis selle Laekvere kooliga, Paasvere kool jäi töötama ühe õpetajaga. Opetajaiks määrati veel Moora kooli juhataja Rudolf Luha ja Paasvere kooli õpetaja Liisa Toomel. 1. jaanuarist 1932 suleti Paasvere Algkool siiski ja selle juhataja Linda Metsalu määrati Laekvere õpetajaks.

Kooli juures korraldati üldhari-

duslikke täienduskursusi ja kevaditi õendati eksamide.

1945. aastal sai Laekvere kool 7-klassiliseks, internaadiruumid läksid klasside alla, ent külast leiti maja internaadi ja õpetajate eluruumideks. Koolimaja õuele ehitati lastevanemate abiga maja, kuhu mahtusid klass, õpetajate korter ja majandusruumid. See maja oli koolihoonetest Virumaal esimene, mis pärast sõda ehitati.

1931. aastal valminud koolimajale on nüüd kerkinud juurdeehitis, mis osaliselt lahendab ruumikitsikuse.

Varasema aja hariduselus etendasid kandvamat osa Paasvere kooli õpetajad. Esimestest õpetajatest olid seal Pärn, Schnell, Juhan ja Karl Tillikas, Väike-Maarja Kihelkonnakooli ja Jakob Tamme õpilased. Juhan Tillikas koos paasverelase Juhan Olviga asutas pasunakoori. Juhatusi käidi saamas Virkhausi ja Adam Jakobsoni juures. Selleaegsete pasunäpuhujate järglasi on praegugi kohalikus pasunakooris.

Laekvere kool kui endiste Paasvere ja Moora koolide järglane saab 50-aastaseks. Selle aja kestel on koolis töötanud palju õpetajaid. Koolijuhataja-direktoritena olid ametis Linda Selliov (1920—1925), Aleksander Jõulmaa (1925—1929), Artur Lauringson (1929—1950), Ernst Allese (1950—1953) ja Olo Mostassaar juhatab seda kooli alates 1954. aastast.

... Kellavere tipust vaadates leiab terane siim kauguses Alutaguse metsi, eespool külasid laiuvate põldudega, üksikute kindlapiiriliste saludega, üksil kaugemal vanaraja, tallinnamaa ja riimaa endiste kubermangude piir, eespool künkad, Moora nõgu ja seal fagaserval majaderodu — täuane Laekvere.

A. LIIVOJA